

somatiske afdeling, hvor den somatiske behandling skal gennemføres.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 6, og bemærkningerne hertil.

8. Delegation af overlægens kompetence

Ordet »overlægen« anvendes flere steder i psykiatriloven. Spørgsmålet om, hvorvidt ordet »overlægen« skal forstås som et forbud mod, at kompetencen delegeres til andre læger på afdelingen, kan give anledning til tvivl.

8.1. Gældende ret og psykiatrilovsundersøgelsen

Efter § 3, stk. 3, i den gældende psykiatrilov skal overlægen opstille en behandlingsplan for enhver, der indlægges på psykiatrisk afdeling, vejlede patienten om planens indhold samt til stadighed søge at opnå patientens samtykke til dens gennemførelse. Endvidere påhviler det ifølge § 21, stk. 1, overlægen til stadighed at påse, at frihedsberøvelse, tvangsbehandling, tvangsfiksering, fysisk magt og beskyttelsesfiksering ikke anvendes i videre omfang end nødvendigt. Desuden fremgår det af § 25, stk. 3, 2. pkt., at overlægen så vidt muligt skal imødekomme en anmodning fra patienten om at få beskikket en anden patientrådgiver fra patientrådgiverfortegnelsen end den, der står for tur. Endelig følger det af § 37, stk. 1, 1. pkt., at sygehusmyndigheden ved klage til patientklagenævnet bl.a. skal fremsende en erklæring fra overlægen.

Ordet »overlægen« kan i disse tilfælde forstås således, at overlægen har ansvaret for, at de pågældende bestemmelser efterleves på vedkommende psykiatriske afdeling. F.eks. kan § 3, stk. 3, forstås på den måde, at overlægen har pligt til at sørge for, at der opstilles en behandlingsplan, men ikke nødvendigvis selv skal opstille behandlingsplanen i det enkelte tilfælde.

I andre bestemmelser er ordet »overlægen« anvendt i forbindelse med afgørelsen af, om lovens betingelser for tvangsanvendelse er opfyldt. Der henvises til § 9, stk. 2, om afgørelse af tvangsendlæggelse, § 10, stk. 1, om beslutning om tvangstilbageholdelse, § 12, stk. 3, om iværksættelse af tvangsbehandling og anvendelse af magt til behandlingens gennemførelse, § 13, stk. 2, om iværksættelse af tvangsbehandling af legemlige lidelser og § 15, stk. 2, om anvendelse af hånd- eller fodremme i forbindelse med tvangsfiksering med bælte. Der kan i den forbindelse rejses spørgsmål om, hvorvidt ordet »overlægen« forhindrer, at kompetencen delegeres til andre læger, idet »overlægen« i disse tilfælde, der angår anvendelse

af tvang, kan forstås som en særlig retssikkerhedsgaranti.

Om rækkevidden af ordet »overlægen« anføres det i betænkning nr. 1109/1987 s. 17, at der menes den læge, der har det lægelige ansvar for det sengeafsnit, hvor patienten er indlagt. Det kan være den administrerende overlæge, men behøver ikke at være det. Når den, der er udnævnt til overlæge for den eller de pågældende psykiatriske afdelinger, er bortrejst eller af anden årsag er midlertidigt fraværende, har den læge, der under chefens fravær fungerer som overlæge, overlægens kompetence, medmindre der er truffet anden særlig bestemmelse i det enkelte tilfælde.

Der er i retspraksis taget stilling til, om ordet »overlægen« forhindrer, at overlægens kompetence delegeres til andre læger på afdelingen, når der under overlægens fravær, f.eks. om natten, skal træffes afgørelse om tvangsendlæggelse eller tvangstilbageholdelse. Fra retspraksis kan nævnes Vestre Landsrets dom, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 1995 s. 529, og Østre Landsrets dom, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 1996 s. 188, hvor det i begge tilfælde blev antaget, at beslutning om tvangstilbageholdelse skal træffes af overlægen eller den læge, der i overlægens fravær fungerer i hans sted. Dette krav blev ikke anset for opfyldt i dommen fra 1995, hvor overlægens beslutning alene fremtrådte som en efterfølgende stiltiende accept af en beslutning om tvangstilbageholdelse, der var truffet af en underordnet læge. I dommen fra 1996 blev kravet anset for opfyldt, idet det blev lagt til grund, at en afdelingslæges beslutning om tvangstilbageholdelse efterfølgende var godkendt af overlægen. Om det pågældende spørgsmål kan endvidere henvises til Vestre Landsrets dom, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 1997 s. 1262.

I psykiatrilovsundersøgelsen peges der på et behov for at få afklaret, hvornår ordet »overlægen« er til hinder for, at kompetencen under overlægens fravær delegeres til andre læger på afdelingen. Der peges også på et behov for at få afklaret, om en beslutning, der efter psykiatriloven skal træffes af overlægen personligt og således ikke kan delegeres til underordnet lægeligt personale, kan anses for truffet af overlægen, selv om beslutningen er truffet af underordnet lægeligt personale, når overlægen efterfølgende tager stilling til den, jf. afsnit 3.5. ovenfor.

8.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet er enig i, at der kan være et behov for i lovtæksten at afklare, hvornår ordet »overlægen« betyder, at beslutningen skal træffes af overlægen personligt eller af den læge, der under overlæ-